

ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА ПОВОДЖЕННЯ З ТВЕРДИМИ ПОБУТОВИМИ ВІДХОДАМИ М. ЧЕРКАСИ

Для будь-якого міста і населеного пункту проблема видалення або знешкодження твердих побутових відходів (ТПВ) займає найважливіше місце і загострюється з кожним роком. Це обумовлено тим, що, з одного боку, відходи вкрай негативно впливають на навколишнє середовище, його живі компоненти, людину – виробника цих відходів, наносять величезні збитки економіці, а з іншого – самі відходи є найбагатшим джерелом вторинних ресурсів, а також виступають як "безкоштовний" енергоносіє, оскільки побутове сміття представляє собою відновлювальну енергетичну сировину для паливної енергетики.

Тверді побутові відходи, при їх накопиченні, є джерелом суттєвої екологічної небезпеки та соціальної напруги. Побутові відходи містять велику кількість органічних речовин, які розкладаються і виділяють гнильні запахи та фільтрат. При висиханні продукти неповного розкладу утворюють насичений забруднювачами та мікроорганізмами пил. У результаті відбувається інтенсивне забруднення повітря, ґрунту, поверхневих і ґрунтових вод. Розповсюджувачами патогенних мікроорганізмів являються мухи, пацюки, птахи, бездомні собаки та кішки.

Мета роботи: провести екологічну оцінку поводження з побутовими відходами приватного сектора в місті Черкаси.

Щодня родина з трьох-чотирьох чоловік утворює та викидає в середньому відро сміття. Таким чином, на кожного мешканця, наприклад міста Черкаси, на рік припадає приблизно 100 відер або 180–220 кг твердих побутових відходів. Найбільша частка припадає на харчові відходи – 32% і папір – 31%, відсів – 11%, скло – 6%. До цієї кількості ТПВ слід додати відходи, що утворюються в магазинах, готелях, на вокзалах, базарах та в інших громадських місцях, їхня кількість складає від 30 до 50 % усіх побутових відходів міста.

На сьогодні в місті Черкаси працюють три підприємства по вивозу сміття: "Черкаська служба чистоти", "Ремондіс Україна", "Українська екологія". "Черкаська служба чистоти" і "Ремондіс Україна" обслуговує приватні і багатоповерхові домоволодіння, виробничі підприємствами, "Українська екологія" співпрацює з приватними підприємствами

В місті діє планово-регулярна система збору та видалення побутових відходів, система "незмінюваних" збірників та збору побутових відходів у індивідуальні баки (приватний сектор); діє система унітарного збору, роздільно збираються в більшості мікрорайонів лише ПЕТ-пляшки, а в місцях встановлення контейнерів компанії "Remondis" збираються в один контейнер пластик, скло, папір, метал. Встановлена періодичність вивезення відходів - щодоби з багатоповерхової забудови і 1 раз на тиждень з приватного сектору, - забезпечує ефективне санітарне очищення міста. Але таку систему збору не можна вважати повністю ефективною.

Оскільки щорічно витрачаються десятки тисяч комунальних коштів на прибирання несанкціонованих сміттєзвалищ в місті. Багато людей навіть не підозрюють, що живуть поруч зі сміттєзвалищами.

Із 15 січня 2012 року у місті Черкаси була запроваджена нова система вивезення сміття із приватного сектору. Кожному власнику приватного домоволодіння був переданий безкоштовно контейнер з умовою заключення договору на вивіз сміття. Вартість вивозу ТПВ – 6,89 грн. Спеціалізовані контейнери були закуплені за рахунок коштів фонду охорони навколишнього природного середовища. Майже 10 тис. приватних домоволодінь включилися до цієї програми міста.

Вага контейнера – до 15 кг. Максимальне завантаження – 50 кг. Об'єм – 240 л. Сировина – первинна сировина (пластик). Термін придатності (при дбайливому використанні) – 20 років. Передбачене місце для електронного датчика. Кришка закривається безшумно і щільно.

Унікальний номер контейнера, який відповідає номеру договору з власником будинку. Зображення герба міста нанесене шляхом гарячого тиснення. Напис неможливо стерти. Це допоможе уникнути крадіжок, адже завдяки таким характеристикам легко встановити, що цей контейнер – власність громади міста Черкаси, а також дізнатися, у кого саме його викрали.

Для зручності місто розділене на кілька районів. У кожному районі сміття забирається з контейнерів в певний день тижня за графіком.

Контейнери пронумеровані, а отже красти у сусідів їх не тільки не етично, але і просто безглуздо.

В майбутньому влада міста планує запровадити роздільний збір сміття і для власників приватних домоволодінь, заохочуючи їх матеріально. Планується, що за вивіз відсортованих ресурсоцінних ТПВ населення платити не буде.

Задля перевірки ефективності санітарного очищення міста Черкаси була проведена інвентаризація сміттєприймальних майданчиків багатоквартирних будинків біля приватного сектору.

З інформації відділу екології Департаменту житлово-комунального комплексу були встановлені найбільш проблемні майданчики (мікрорайони "Луначарський" і "Хімселище").

В результаті проведеного огляду сміттєприймальних майданчиків у було виявлено, що їх розміщення відповідає вимогам СанПиН 4690-88. Майданчики віддалені від житлових будинків, дитячих установ, спортивних майданчиків і від місць відпочинку населення на відстань не менше 20 м, але не більше 100 м; мають водонепроникне покриття, сітчасту огорожу; огорожені бордюром висотою 7–10 см, що унеможливило скочування контейнерів убік.

На всіх майданчиках не було виявлено бункерів-накопичувачів та окремо облаштованих майданчиків для великогабаритних і ремонтних відходів, що є порушенням СанПиН 4690-88 та "Методичних рекомендацій з організації збирання, превезення, перероблення та утилізації побутових відходів".

Мікрорайон "Хімселище": по вул. Енгельса 162, Чіковані 86, Грибоедова 106 не виявлено порушень вимог організації майданчиків.

По вул. Рози Люксембург 86 виявлено два порожні контейнери, але навколо них неприбрані пакети з побутовим сміттям мешканців приватного сектору, на яке не розрахована ємність контейнерів.

Мікрорайон «Луначарський»: по вул. Смаглія 8 виявлені контейнери, які перезаповнені.

По вул. Ярослава Галана 19 виявлено два перезаповнені контейнери, організація сміттєприймальних майданчиків відповідає вимогам нормативних документів

В результаті проведеного розрахунку необхідної кількості контейнерів (по вулицях: Рози Люксембург 86, Смаглія 8, Ярослава Галана 19, перехрестя Менделєєва – Мечникова) було виявлено, що контейнерів не вистачає і їхня кількість має бути збільшена вдвоє за адресами: Смаглія 8, Ярослава Галана 19.

Отже, збільшення кількості контейнерів не можна вважати альтернативним вирішенням проблеми перезаповнення контейнерів для ТПВ як на розглянутих майданчиках, так і в місті Черкаси взагалі.

В результаті проведених досліджень було розроблено рекомендації щодо покращення системи збору побутового сміття в місті Черкаси.

Необхідно привчити населення до обов'язкового цивілізованого роздільного збору ТПВ. Встановити на всіх сміттєприймальних майданчиках контейнери різного кольору для паперу (макулатури), пластику, скла, харчових відходів. Щоб контейнери з пластиком не перенаповнювалися, необхідно сплющувати пляшки (будуть займати менше об'єму в контейнері). Також встановити окремо контейнер для небезпечних відходів – батарейок, люмінесцентних та енергозберігаючих ламп. Використовувати контейнери обладнані кришками та з пристроєм для відкривання кришки за допомогою ніг.

Папір, пластик, скло, метал направляти на вторинну переробку. Це дасть змогу вирішити дві важливі проблеми:

- зменшення навантаження на полігони і сміттєзвалища, внаслідок чого знизяться показники забруднення об'єктів довкілля;

- зміцнення економічного потенціалу територій за рахунок вилучення ресурсоцінних відходів, що в умовах існуючої економічної кризи дасть змогу отримати додаткові тенденції розвитку.

Роз'яснювальну роботу з питань поводження з міськими ТПВ слід проводити вже на початковій стадії їх утворення – в квартирах, будинках та інших об'єктах житлово-комунального комплексу. Саме тут має здійснюватися попередня сепарація відходів, без якої ефективна переробка сміття неможлива. Тому пріоритетною задачею при утилізації ТПВ є привчити населення до цивілізованого роздільного збору побутових відходів.

Необхідно провести роз'яснювальну роботу серед мешканців приватного сектору щодо обов'язкового заключення ними договору про надання послуг з вивезення побутових відходів та щодо оплати за цю послугу. Провести роз'яснювальну роботу серед населення щодо оплати послуги за вивезення великогабаритних відходів, опалого листя, гілок. Для цього потрібно на території сміттєприймальних майданчиків або безпосередньо на контейнері розмістити інформацію про оплату за послуги з вивезення великогабаритних, ремонтних відходів; телефони служб, які цим займаються; штрафи за порушення роздільного збору відходів і самовільне розміщення великогабаритних, ремонтних відходів, листя на території сміттєприймальних майданчиків.

Світовий досвід показує, що відходи цивілізації та життєдіяльності – це не лише сміття, а й сировина, яку необхідно сортувати, організувати її переробку та ввести в рециклінг.